

L'amenança de la buidor i el silenci

El director Ramon Simó trasllada el drama de 'Purga' a un espai carregat de dolor i de pors en què la protagonista sobreviu a l'ombra del poder

Esquerpa. Qui recordi Carme Elias com l'actriu elegant d'*El ventall de lady Windermere* o trencadora a *El galop*, descobrirà una faceta molt més dura: Elias camaleònica. RUANO

TEATRE I TERRITORI Fundació Romea

La Fundació Romea organitza un debat sobre el teatre que es produeix i es programa fora de Barcelona. Hi intervenen Jordi Basomba (Kursaal de Manresa), Jordi Giramé (Teatres de Tarragona), Quim Marcé (Teatre de Bescanó), Toni Cabero (La Llotja de Lleida) i Pep Tugues (Teatre-Auditori de Sant Cugat), que modera el debat.

Dia i lloc: Dilluns, a les 20 h, al Romea.

Alex Rigola en el seu mític *2666* (Festival Grec, 2007) signa una de les accions més feridores quan, mentre una dona violada i abandonada al desert de Mèxic es mou adolorida, apareix impresa una llista inacabable de les desaparegudes a Ciudad Juárez. També Romeo Castellucci, després de la seva sèrie de *Tragedia Endogonidia* (durant una dècada va retratar onze ciutats amb espectacles d'una blancor a l'escenari absoluta i amb un cos que patia els efectes d'una tragèdia grega contemporània), va signar l'horror més terrible a *Purgatorio* (Festival Grec, 2009). El públic només imaginava l'abús sexual del pare al fill mirant pel forat d'un armari sense veure res, només sentint una acció que la mare també coneixeria i que seria incapaç d'afrontar. Aquella violència no necessitava sang i plors, sinó la imaginació de cada espectador. Ara és Ramon Simó el que insinua la violència a través d'unes imatges, que volen ser distants (tot i que sensuma la tensió a la platea). Donen el relleu a la violència en els soterranis de la casa de la vila d'un poblet, en els anys en què Stalin envaeix Estònia i decideix aplacar el capitalisme i tot intent de revolta local. *Purga* és el rastre que deixa la tortura a les dones durant les guerres, un element que no deixa d'utilitzar-se en els conflictes moderns, des de mitjan segle XX i en aquest segle XXI. *Purga* es representa a la Sala Petita del TNC (fins al 3 de maig). És la versió teatral del que, posteriorment, l'estoniana instal·lada a Finlàndia Sofi Oksanen convertiria en un *best-seller* literari amb el mateix títol i que avui ha reeditat RBA en català.

Els soterranis de la casa de la vila són un malson, 40 anys després d'haver estat víctima d'una tortura. La ferida física possiblement sanaria molt més de pressa, però la psicològica es manté latent al fons del cervell: sempre buscant possibles víctimes germanes o col·laboradors dels botxins. La lluita psicològica per fer vèncer la política, el model social, és el veritable batec d'un muntatge que mostra el rastre, el dolor de la víctima, es fa humà i sensible; la vista no es pot refugiar en els plànols efectistes del cinema.

Purga és un text dur, radical, de personatges que lluiten per imposar el poder o per convida-hi. Els que s'hi rebel·len, només tenen el dret de refugiar-se a l'amagatall de l'armari. Ramon Simó juga també a

trencar l'espai temporal. Per això, hi ha dues protagonistes (Aliide) que conviuen en el mateix espai. L'adulta (una camaleònica Carme Elias, senzilla i pragmàtica, amb bon cor) es mira el passatge del passat com si fos un record. La jove (Maria Molins, turmentada) recorda una Fedra amb un amor impossible i uns secrets encara massa frescos per poder relaxar-se ni un moment.

Finalment, el context. Estònia: 1947-1953, època en què Stalin imposa la violència per aplacar els independentistes estonians i obligar que s'accepti la pràctica del comunisme (que ja es veu, de seguida, que manté uns privilegiats per sobre d'uns altres). 1992, Estònia ja és independent i es refusa tot el que put a comunisme. És una època en què hi ha un cert passar comptes. En aquest desori social i polític, les màfies proven d'imposar un nou model que les beneficiï. La independència, aparentment

desitjada per la majoria, es presenta com un nou capítol de desordre, de trasllat de poder, de violència impune. Oksanen, en comptes de mirar l'eufòria d'una majoria, furga en el col·lectiu amb culpa, amb remordiments, que s'adonen que el nou canvi de la seva terra no els deixa lloc per a la reconciliació: són enemics del poble, sense matisos.

És igual quin sigui el bàndol que imposa la seva llei en aquesta Estònia incompresa, les víctimes tenen les mateixes ferides. I, és clar, qui parla d'Estònia, pot referir-se a qualsevol societat que hagi tingut un govern totalitari. No hi ha ni la més mínima pista que faci referència al franquisme, però no és necessari: el drama local esdevé universal. A l'escena, potser li falta un punt més d'actitud i contradicció entre els intèrprets, massa subjectes al seu destí, que està per sobre del Bé i del Mal, però que se'gueix sent anihilador. *